

ТЕМА 1.

*ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ЕКОНОМІКИ ЯК ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ*

ПЛАН

1.1. Державне управління як спосіб існування соціальної організації

1.2. Сутність державного регулювання, його необхідність і практичне значення.

1.3. Теорії макроекономічного регулювання.

*1.2. Сутність державного
регулювання, його необхідність і
практичне значення.*

Національна економіка -

велика, складна економічна система, що
включає в себе комплекс взаємодіючих
об'єктивних і суб'єктивних компонентів.

Суб'єктивні компоненти – це держава, юридичні й фізичні особи.

Об'єктивні компоненти – соціально-економічні відносини, що виникають у процесі взаємодії суб'єктів економіки.

Регулювати (лат. – упорядкувати) означає
вносити порядок у певну діяльність,
налагоджувати правильну взаємодію
частин системи.

Державне регулювання економіки (ДРЕ) –
це вплив держави на соціально-
економічний розвиток країни.

Об'єктами ДРЕ є всі соціально-економічні процеси, що відбуваються у національній економіці в цілому, а також на окремих її рівнях і ланках, тобто і макро-, і мікро-, і мезоекономіка.

Суб'єкти ДРЕ – це суб'єкти виконання і суб'єкти впливу.

Суб'єкти виконання – держава та її інституційні органи.

Суб'єкти впливу – громадські й політичні об'єднання, засоби масової інформації, окремі особистості.

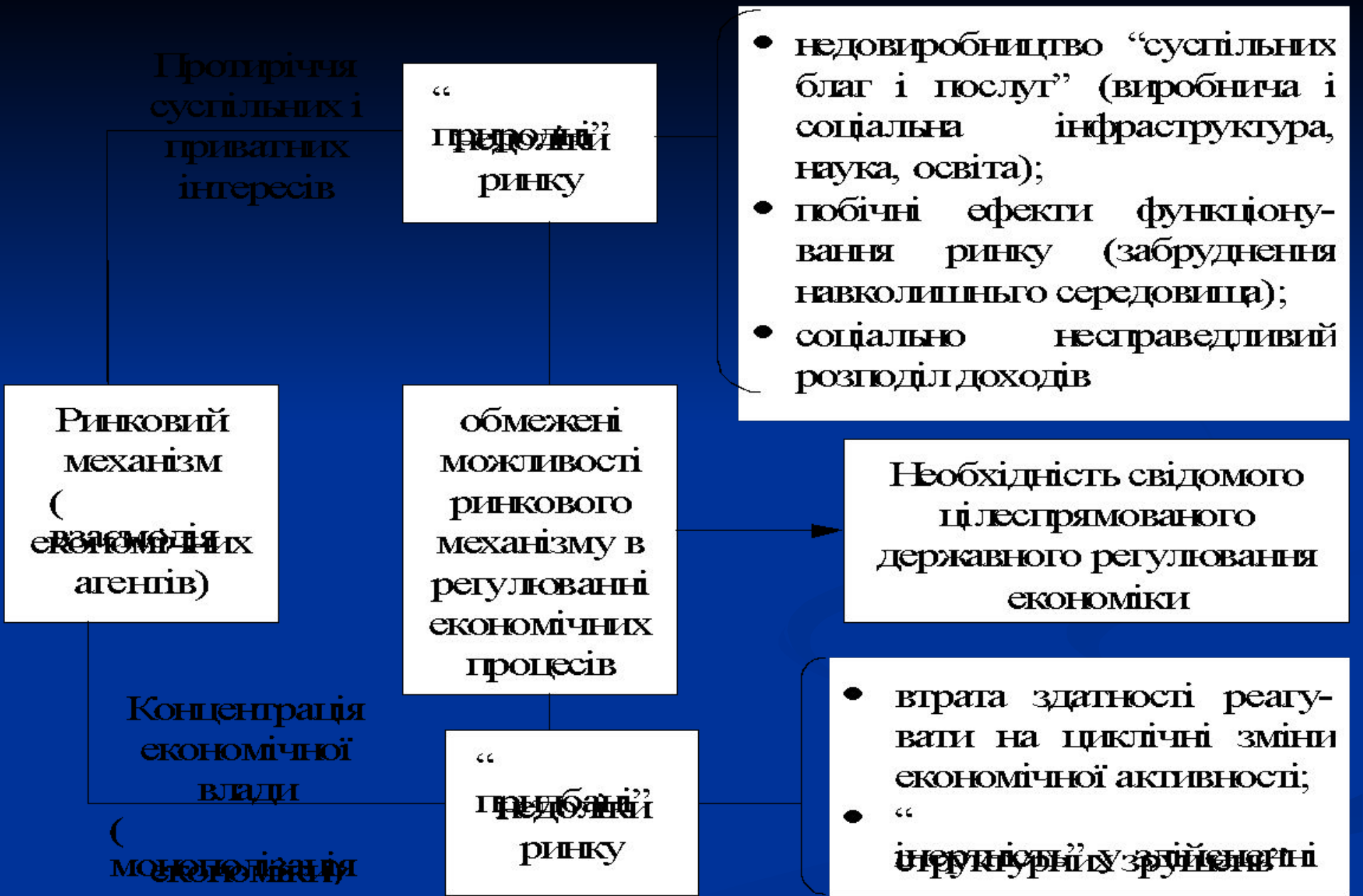

Рис. 1.1. Чинники, що зумовлюють необхідність державного регулювання економіки

1.3. Теорії макроекономічного регулювання.

В основі регулювання національної економіки лежать різні економічні теорії. Можна визначити кілька етапів розвитку теорії регулювання економіки.

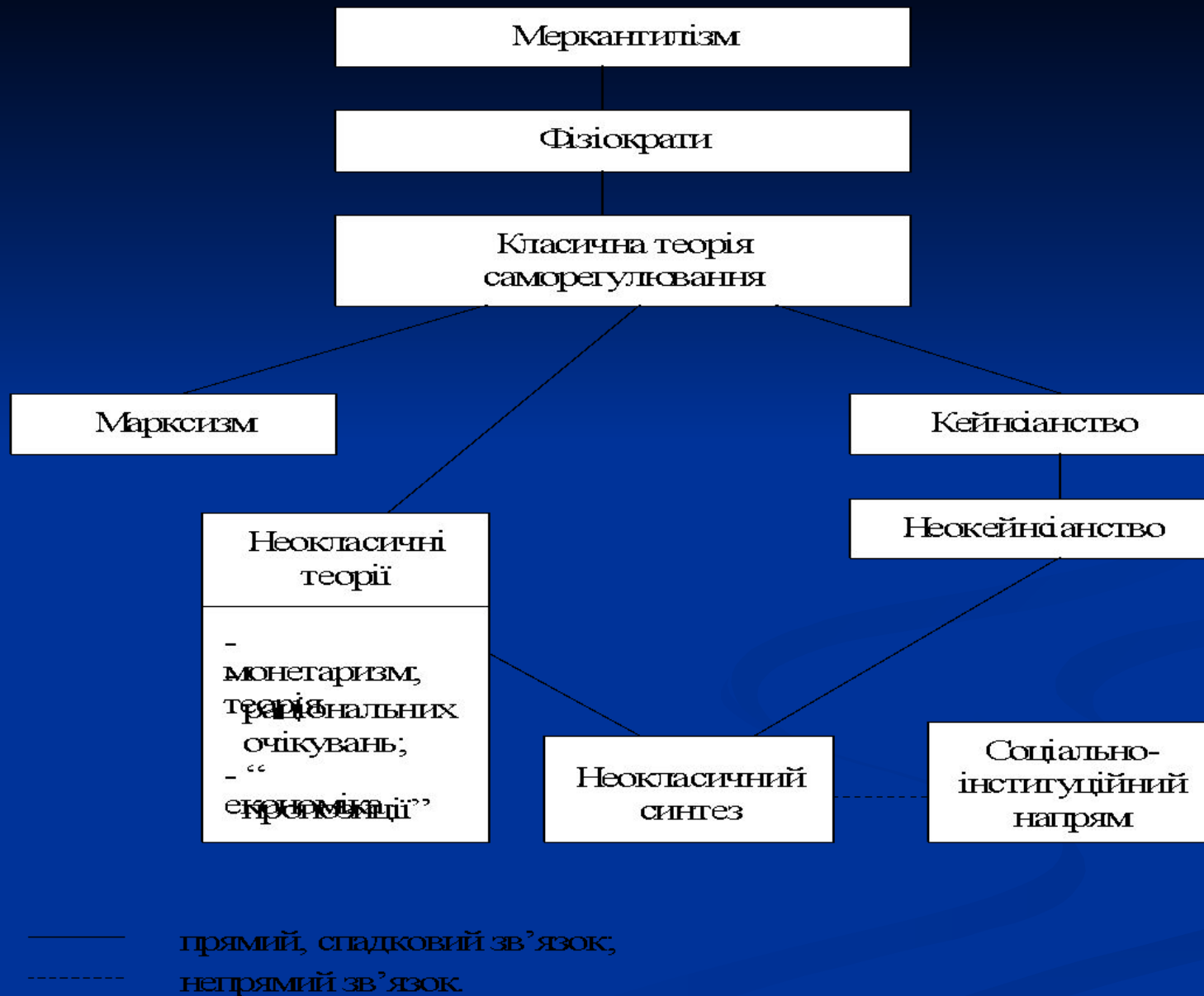

Рис. 1.3. Еволюція теорій державного регулювання

Меркантилізм – перша економічна школа (XV-XVII ст.), що розглядала золото і срібло як джерела багатства і розробляла рекомендації своїм правителям стосовно розвитку міжнародної торгівлі.

Фізіократи – представники економічної школи (XVIII ст.), які вважали, що єдиною продуктивною галуззю національної економіки є сільське господарство.

Класична теорія регулювання (саморегулювання) – (А.Сміт і Д.Рікардо, друга половина ХІХ ст.) основним регулятором економічних процесів визнавала ринковий механізм, який ефективно регулює розподіл ресурсів.

Марксизм – економічна школа, заснована К.Марксом і Ф.Енгельсом, що обґрунтовувала необхідність знищення приватної власності й конкуренції, заміни стихійного розвитку свідомим, цілеспрямованим впливом держави на соціально-економічні процеси за допомогою плану на основі суспільної власності.

Кейнсіанство – напрямок розвитку економічної теорії, засновником якого вважають видатного англійського економіста Джона Мейнарда Кейнса (1882-1946). Обґрунтовує об'єктивну необхідність і практичне значення державного регулювання економіки.

Теорії неокласичного напрямку
визначають необхідність
державного втручання в економічне
життя суспільства, але зводять його
до мінімуму і віддають перевагу
непрямим методам державного
впливу.

Монетаризм – економічна школа, яка пропонує відмову від широкого втручання держави в економіку, віддає перевагу непрямим методам, насамперед, регулюванню грошового обігу.

Теорія “економіки пропозиції” –
неоліберальна економічна теорія, яка
пропонує необхідність стимулювання
пропозиції, а також зростання ефективності
виробництва на основі зниження витрат
виробництва, скорочення прибуткових
податків, стимулювання інноваційного
підприємництва.

Теорія раціональних очікувань –
неокласична теорія, яка стверджує,
що заходи держави із стабілізації
економіки є неефективними.

“Неокласичний синтез” –
економічна школа, що поєднала
достоїнства неокейнсіанства і
неолібералізму і стала
теоретичною основою змішаної
системи регулювання ринкової
економіки.